

Województwo
Śląskie

Zamówienia publiczne na roboty budowlane w projektach współfinansowanych z RPO WSL 2014-2020

Adw. Magdalena Falkowska

szkolenie

Urząd Marszałkowski
Województwa Śląskiego
Departament Rozwoju Regionalnego
16 czerwca 2021 r.

Rzeczpospolita
Polska

Śląskie.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Wprowadzenie

Wybrane problemy w dziedzinie zamówień publicznych, które wymagały nowych rozwiązań:

- 1) nieproporcjonalny do potencjału udział przedsiębiorców z sektora MŚP w rynku zamówień publicznych;
- 2) nieefektywne zarządzanie procesem zakupowym – od planowania udzielenia zamówienia, przygotowania postępowania po podsumowanie jego realizacji;
- 3) koncentracja zamawiających na spełnieniu wymogów formalnych zamiast na uzyskaniu najlepszego jakościowo produktu lub usługi;
- 4) niski odsetek zamówień udzielonych w innych trybach niż przetarg nieograniczony i wolnej ręki;
- 5) brak wyodrębnionej i uproszczonej procedury udzielania zamówień poniżej progów unijnych
- 6) brak wyodrębnionej i uproszczonej procedury udzielania zamówień poniżej progów unijnych;
- 7) rozproszony i nieefektywny system kontroli;

Nowe definicje

roboty budowlane - wykonanie albo zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych, określonych w załączniku II do dyrektywy 2014/24/UE, w załączniku I do dyrektywy 2014/25/UE oraz objętych działem 45 załącznika I do Wspólnego Słownika Zamówień (CPV), lub obiektu budowlanego, a także realizację obiektu budowlanego za pomocą dowolnych środków, zgodnie z wymaganiami określonymi przez zamawiającego;

obiekt budowlany - wynik całości robót budowlanych w zakresie budownictwa lub inżynierii lądowej i wodnej, który może samoistnie spełniać funkcję gospodarczą lub techniczną;

usługi - należy przez to rozumieć wszelkie świadczenia, które nie są robotami budowlanymi lub dostawami;

dostawy - nabywanie produktów, którymi są rzeczy ruchome, energia, woda oraz prawa majątkowe, jeżeli mogą być przedmiotem obrotu, w szczególności na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu z opcją lub bez opcji zakupu, które może obejmować dodatkowo rozmieszczenie lub instalację;

Nowe definicje

wykonawca - osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która oferuje na rynku wykonanie robót budowlanych lub obiektu budowlanego, dostawę produktów lub świadczenie usług lub ubiega się o udzielenie zamówienia, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego;

zamawiający - osoba fizyczna, osoba prawna albo jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, obowiązana na podstawie ustawy do jej stosowania;

środki publiczne - należy przez to rozumieć środki publiczne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

Nowe definicje

dokumenty zamówienia - dokumenty sporządzone przez zamawiającego lub dokumenty, do których zamawiający odwołuje się, inne niż ogłoszenie, służące do określenia lub opisanie warunków zamówienia, w tym specyfikacja warunków zamówienia oraz opis potrzeb i wymagań;

warunki zamówienia - warunki, które dotyczą zamówienia lub postępowania o udzielenie zamówienia, wynikające w szczególności z opisu przedmiotu zamówienia, wymagań związanych z realizacją zamówienia, kryteriów oceny ofert, wymagań proceduralnych lub projektowanych postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego;

pisemność - sposób wyrażenia informacji przy użyciu wyrazów, cyfr lub innych znaków pisarskich, które można odczytać i powielić, w tym przekazywanych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;

zamówienie - umowa odpłatna zawierana między zamawiającym a wykonawcą, której przedmiotem jest nabycie przez zamawiającego od wybranego wykonawcy robót budowlanych, dostaw lub usług;

Nowe definicje

podmiotowe środki dowodowe - środki służące potwierdzeniu braku podstaw wykluczenia, spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, z wyjątkiem oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1;

przedmiotowe środki dowodowe - środki służące potwierdzeniu zgodności oferowanych dostaw, usług lub robót budowlanych z wymaganiami, cechami lub kryteriami określonymi w opisie przedmiotu zamówienia lub opisie kryteriów oceny ofert, lub wymaganiami związanymi z realizacją zamówienia;

postępowanie o udzielenie zamówienia - postępowanie wszczynane przez przekazanie albo zamieszczenie ogłoszenia, przekazanie zaproszenia do negocjacji albo zaproszenia do składania ofert, prowadzone jako uporządkowany ciąg czynności, których podstawą są warunki zamówienia ustalone przez zamawiającego, prowadzące do wyboru najkorzystniejszej oferty lub wynegocjowania postanowień umowy w sprawie zamówienia publicznego, kończące się zawarciem umowy w sprawie zamówienia publicznego albo jego unieważnieniem, z tym że zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego nie stanowi czynności w tym postępowaniu;

udzielenie zamówienia - zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego;

Stosowanie KC i obliczanie terminów

Do czynności podejmowanych przez zamawiającego, wykonawców oraz uczestników konkursu oraz do umów w sprawach zamówień publicznych **stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego**, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Termin oznaczony w godzinach rozpoczyna się z początkiem pierwszej godziny i kończy się z upływem ostatniej godziny.

Jeżeli początkiem terminu oznaczonego w godzinach jest pewne zdarzenie, nie uwzględnia się przy obliczaniu terminu godziny, w której to zdarzenie nastąpiło.

Termin obejmujący dwa lub więcej dni zawiera co najmniej dwa dni robocze.

Dniem roboczym nie jest dzień uznany ustawowo za wolny od pracy oraz sobota.

Zasady udzielania zamówień

- Uczciwej konkurencji oraz równego traktowania wykonawców (art. 16 ust. 1 pkt 1)
- Przejrzystości (art. 16 ust. 1 pkt 2)
- Proporcjonalności (art. 16 ust. 1 pkt 3)
- Zasada efektywności ekonomicznej (art. 17 ust. 1):
 - Najlepszej jakości w ramach środków, które zamawiający może przeznaczyć (art. 17 ust. 1 pkt 1)
 - Uzyskania najlepszych efektów zamówienia, w tym społecznych, środowiskowych oraz gospodarczych (o ile są możliwe do uzyskania w danym zamówieniu), w stosunku do poniesionych nakładów (art. 17 ust. 1 pkt 2)
- Legalizmu (art. 17 ust. 2)
- Bezstronności i obiektywizmu (art. 17 ust. 3)
- Jawności (art. 18 ust. 1)
- Pisemności (art. 20 ust. 1)

Progi unijne w robotach budowlanych

- Próg, od którego zamawiający ma obowiązek stosować ustawę PZP, określono w złotych na **130.000 zł**
- PROGI UNIJNE DLA ZAMÓWIEŃ NA ROBOTY BUDOWLANE
 - próg wynosi **5 350 000** euro,
 - co stanowi równowartość kwoty **22 840 755 zł**;
- kurs, według którego przelicza się wartości zamówień na euro:
4,2693

Zamówienia o charakterze mieszanym

Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie usługi, dostawy lub roboty budowlane, do udzielenia zamówienia stosuje się przepisy ustawy dotyczące głównego przedmiotu zamówienia.

WYJĄTEK (nie dotyczy RB): Jeżeli zamówienie obejmuje równocześnie:

- *usługi i dostawy lub*
- *usługi i usługi społeczne oraz inne szczególne usługi*
- *główny przedmiot zamówienia określa się przez ustalenie, która z szacowanych wartości danych usług lub dostaw jest wyższa.*

PRZYKŁADY

Ustalenie niektórych warunków zamówienia

- Oferty częściowe
- Powody niedokonania podziału zamówienia na części – w dokumentach zamówienia
- Oferty wariantowe
- Katalogi elektroniczne
- Klauzule społeczne
 - Zamówienia zastrzeżone
 - Zatrudnianie na podstawie umowy o pracę
 - Inne klauzule społeczne

Wadium

- Oferty Zamawiający **może żądać** od wykonawców wniesienia wadium.
- **w wysokości** nie większej niż 3% wartości zamówienia.
 - dla każdej z części;
 - dla wartości zamówienia podstawowego.
- **Przedłużenie terminu związania ofertą** jest dopuszczalne tylko z jednoczesnym przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą.
- **Formy** wnoszenia wadium w:
 - pieniądzu (przelewem);
 - gwarancjach bankowych;
 - gwarancjach ubezpieczeniowych;
 - poręczeniach udzielanych przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.
- Wadium wniesione w pieniądzu zamawiający przechowuje na rachunku bankowym.
- Wykonawca przekazuje zamawiającemu oryginał gwarancji lub poręczenia, w postaci elektronicznej.

Wadium

- Zamawiający zwraca wadium niezwłocznie, **nie później jednak niż w terminie 7 dni** od dnia wystąpienia jednej z okoliczności:
 - upływu terminu związania ofertą;
 - zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
 - unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia, z wyjątkiem sytuacji gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia albo nie upłynął termin do jego wniesienia.
- Zamawiający, niezwłocznie, **nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku** zwraca wadium wykonawcy:
 - który wycofał ofertę przed upływem terminu składania ofert;
 - którego oferta została odrzucona;
 - po wyborze najkorzystniejszej oferty, z wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza;
 - po unieważnieniu postępowania, w przypadku gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia albo nie upłynął termin do jego wniesienia.

Wadium

- Złożenie wniosku o zwrot wadium, powoduje **rozwiązanie stosunku prawnego z wykonawcą** wraz z utratą przez niego prawa do korzystania ze środków ochrony prawnej.
- Zamawiający zwraca wadium wniesione w pieniądzu wraz z odsetkami pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę.
- Zamawiający zwraca wadium wniesione w innej formie niż w pieniądzu poprzez złożenie gwarantowi lub poręczycielowi **oświadczenia o zwolnieniu wadium.**

Wadium

- Zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, (występuje odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium), jeżeli:
 - wykonawca w odpowiedzi na wezwanie, o którym mowa w art. 107 ust. 2 lub art. 128 ust. 1, z przyczyn leżących po jego stronie, nie złożył podmiotowych środków dowodowych lub przedmiotowych środków dowodowych potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 57 lub art. 106 ust. 1, oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, innych dokumentów lub oświadczeń lub nie wyraził zgody na poprawienie omyłki, o której mowa w art. 223 ust. 2 pkt 3, co spowodowało brak możliwości wybrania oferty złożonej przez wykonawcę jako najkorzystniejszej;
 - wykonawca, którego oferta została wybrana:
 - odmówił podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie,
 - nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
 - zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, którego oferta została wybrana.

Osoby po stronie Zamawiającego

- **Za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia odpowiada:**
 - kierownik zamawiającego - może powierzyć pracownikom zamawiającego, w formie pisemnej, wykonywanie zastrzeżonych dla niego czynności;
 - Inne osoby niż kierownik zamawiającego - w zakresie, w jakim powierzono im czynności w postępowaniu oraz czynności związane z przygotowaniem postępowania. Kierownik zamawiającego, określonych w niniejszym oddziale;
- **Komisja przetargowa:**
 - Obowiązkowa - powyżej progów
 - Nieobowiązkowa – poniżej progów
 - Stała lub do jednego postępowania
 - Powołuje i odwołuje kierownik
 - Minimum 3 osoby
- **Biegli**

Osoby po stronie Zamawiającego

- Kierownik zamawiającego, członek komisji przetargowej oraz inne osoby wykonujące czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia, po stronie zamawiającego, lub mogące wpłynąć na wynik tego postępowania lub udzielające zamówienia **podlegają wyłączeniu**, jeżeli po ich stronie występuje konflikt interesów.
- **Konflikt interesów** występuje wówczas, gdy osoby wymienione wyżej:
 - ubiegają się o udzielenie tego zamówienia;
 - pozostają w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia, lub są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo pozostają we wspólnym pożyciu z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
 - w okresie 3 lat przed wszczęciem postępowania pozostawały w stosunku pracy lub zlecenia z wykonawcą, otrzymywały od wykonawcy wynagrodzenie z innego tytułu lub były członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;
 - pozostają z wykonawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że istnieje uzasadniona wątpliwość co do ich bezstronności lub niezależności w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia z uwagi na posiadanie bezpośredniego lub pośredniego interesu finansowego, ekonomicznego lub osobistego w określonym rozstrzygnięciu tego postępowania.
- **Skazanie za określone przestępstwa**

Osoby po stronie Zamawiającego

- Składają, pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczenie w formie pisemnej o istnieniu albo braku istnienia ww. okoliczności:
 - W zakresie konfliktu interesów - niezwłocznie po powzięciu wiadomości o ich istnieniu, a oświadczenie o braku istnienia tych okoliczności nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia;
 - Oświadczeniu o braku skazania - przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przygotowaniem lub przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia.
- Czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia podjęte przez osobę podlegającą wyłączeniu powtarza się, z wyjątkiem otwarcia ofert oraz innych czynności faktycznych niewpływających na wynik postępowania.

Komunikacja Zamawiającego z Wykonawcami

- Komunikacja w postępowaniu o udzielenie zamówienia i w konkursie, w tym składanie ofert, wniosków, wymiana informacji oraz przekazywanie dokumentów lub oświadczeń między zamawiającym a wykonawcą, odbywa się **przy użyciu środków komunikacji elektronicznej**.
- **Komunikacja ustna** dopuszczalna jest w toku negocjacji lub dialogu oraz w odniesieniu do informacji, które nie są istotne, w szczególności nie dotyczą ogłoszenia o zamówieniu lub dokumentów zamówienia, wniosków, ofert, o ile jej treść jest udokumentowana.
- W postępowaniu o wartości równej lub przekraczającej progi unijne ofertę, wniosek, JEDZ, składa się, pod rygorem nieważności, **w formie elektronicznej**.
- W postępowaniu o wartości mniejszej niż progi unijne ofertę, wniosek, JEDZ, składa się, pod rygorem nieważności, **w formie elektronicznej lub w postaci elektronicznej opatrzonej podpisem zaufanym lub podpisem osobistym**.
- Zamawiający korzysta tylko z takich narzędzi i urządzeń komunikacji elektronicznej, które są niedyskryminujące, ogólnie dostępne oraz interoperacyjne z produktami powszechnie używanymi służącymi elektronicznemu przechowywaniu, przetwarzaniu i przesyłaniu danych, i które nie ograniczają wykonawcom dostępu do postępowania.
- **Możliwość odstąpienia** od użycia środków komunikacji elektronicznej

Dokumentowanie postępowania

- Sporządza się protokół
- Nie ma obowiązku podawania w protokole postępowania informacji, które zostały podane w ogłoszeniu o zamówieniu, pod warunkiem załączenia tego ogłoszenia do protokołu.
- Protokół postępowania jest jawny i udostępniany na wniosek.
 - Załączniki do protokołu postępowania udostępnia się po dokonaniu wyboru najkorzystniejszej oferty albo unieważnieniu postępowania, z tym że:
 - oferty wraz z załącznikami udostępnia się niezwłocznie po otwarciu ofert, nie później jednak niż w **terminie 3 dni od dnia otwarcia ofert**
 - Negocjacje z ogłoszeniem: Zamawiający udostępnia oferty wstępne, wraz z załącznikami, od dnia otwarcia ofert ostatecznych, a jeżeli udziela zamówienia na podstawie ofert wstępnych – od dnia wyboru oferty najkorzystniejszej
 - Procedura podstawowa z negocjacjami: oferty podlegające negocjacjom - od dnia otwarcia ofert ostatecznych
 - wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz z załącznikami udostępnia się od dnia poinformowania o wynikach oceny tych wniosków
 - przy czym, nie udostępnia się informacji, które mają charakter poufny, w tym przekazywanych w toku negocjacji lub dialogu.

Plan postępowań

- **Kto:** Jednostki sektora finansów publicznych, inne państwowe jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, oraz ich związki (obowiązkowe) inni zamawiający (nieobowiązkowo)
- **Kiedy:** nie później niż w terminie 30 dni od dnia przyjęcia budżetu lub planu finansowego,
- **Co:** plan postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidują przeprowadzić w danym roku finansowym, który zawiera w szczególności:
 - przedmiotu zamówienia;
 - rodzaju zamówienia według podziału na zamówienia na roboty budowlane, dostawy lub usługi;
 - przewidywanego trybu albo procedury udzielenia zamówienia;
 - orientacyjnej wartości zamówienia;
 - przewidywanego terminu wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia

Wzór planu w Rozporządzeniu

- **Gdzie:** Plan zamieszcza się w BZP oraz na stronie internetowej zamawiającego.
 - Wyjątek: jeżeli wymaga tego istotny interes bezpieczeństwa państwa lub ochrona informacji niejawnych
- **Aktualizacja planu:** Zamawiający zapewnia aktualność planu postępowań o udzielenie zamówień.
 - Aktualizację planu zamieszcza się w BZP oraz na stronie internetowej zamawiającego.

Wstępne konsultacje rynkowe

- Zamawiający, przed wszczęciem postępowania, może przeprowadzić **wstępne konsultacje rynkowe**, w celu przygotowania postępowania i poinformowania wykonawców o swoich planach i wymaganiach dotyczących zamówienia.
 - Zamieszcza informację o zamiarze przeprowadzenia wstępnych konsultacji rynkowych oraz o ich przedmiocie na stronie internetowej zamawiającego.
 - Może w szczególności korzystać z doradztwa ekspertów, władzy publicznej lub wykonawców. Doradztwo to może być wykorzystane przy planowaniu, przygotowaniu lub przeprowadzaniu postępowania o udzielenie zamówienia, pod warunkiem że nie powoduje to zakłócenia konkurencji ani naruszenia zasad równego traktowania wykonawców i przejrzystości.
 - Zamieszcza informację o przeprowadzeniu wstępnych konsultacji rynkowych w ogłoszeniu o zamówieniu.

Wstępne konsultacje rynkowe

- Jeżeli wykonawca lub podmiot, który należy z wykonawcą do tej samej grupy kapitałowej, doradzał lub w inny sposób był zaangażowany w przygotowanie postępowania, zamawiający podejmuje odpowiednie **środki w celu zagwarantowania, że udział tego wykonawcy w postępowaniu nie zakłóci konkurencji**, w szczególności przekazuje pozostałym wykonawcom istotne informacje, które przekazał lub uzyskał w związku z zaangażowaniem wykonawcy lub tego podmiotu w przygotowanie postępowania, oraz wyznacza odpowiedni termin na złożenie ofert. Zamawiający wskazuje w protokole postępowania środki mające na celu zapobieżenie zakłóceniu konkurencji.
- Wykonawca zaangażowany w przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia **podlega wykluczeniu** w przypadku, gdy spowodowane tym zaangażowaniem zakłócenie konkurencji nie może być wyeliminowane w inny sposób niż przez wykluczenie wykonawcy z udziału w tym postępowaniu. Przed wykluczeniem wykonawcy, zamawiający zapewnia temu wykonawcy możliwość udowodnienia, że jego zaangażowanie w przygotowanie postępowania o udzielenie zamówienia nie zakłóci konkurencji.

Analiza potrzeb i wymagań

- Zamawiający publiczny, przed wszczęciem postępowania, dokonuje analizy potrzeb i wymagań, uwzględniając rodzaj i wartość zamówienia, która obejmuje w szczególności:
 - badanie możliwości zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb z wykorzystaniem zasobów własnych;
 - rozeznanie rynku:
 - w aspekcie alternatywnych środków zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb,
 - w aspekcie możliwych wariantów realizacji zamówienia albo wskazuje, że jest wyłącznie jedna możliwość wykonania zamówienia.
- Analiza potrzeb i wymagań wskazuje:
 - orientacyjną wartość zamówienia dla każdego ze wskazanych wariantów;
 - możliwość podziału zamówienia na części;
 - przewidywany tryb udzielenia zamówienia;
 - możliwość uwzględnienia aspektów społecznych, środowiskowych lub innowacyjnych zamówienia;
 - ryzyka związane z postępowaniem o udzielenie i realizacją zamówienia.
- Zamawiający publiczny **może odstąpić** od dokonania analizy potrzeb i wymagań, w przypadku gdy zachodzi podstawa udzielenia zamówienia w trybie negocjacji bez ogłoszenia (pilna potrzeba), lub w trybie zamówienia z wolnej ręki (natychmiastowe wykonanie zamówienia).

Opis przedmiotu zamówienia

- **Przedmiot zamówienia opisuje się w sposób:**
 - jednoznaczny i
 - wyczerpujący,
 - za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń,
 - uwzględniając wymagania i okoliczności mogące mieć wpływ na sporządzenie oferty.
- Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia wymagane **cechy dostaw, usług lub robót budowlanych**. Cechy te mogą odnosić się w szczególności do określonego procesu, metody produkcji, realizacji wymaganych dostaw, usług lub robót budowlanych, lub do konkretnego procesu innego etapu ich cyklu życia, nawet jeżeli te czynniki nie są ich istotnym elementem, pod warunkiem że są one związane z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalne do jego wartości i celów.
- Do opisu przedmiotu zamówienia stosuje się nazwy i kody określone we **Wspólnym Słowniku Zamówień**.

Opis przedmiotu zamówienia

- Przedmiotu zamówienia nie można opisywać w sposób, który mógłby utrudniać uczciwą konkurencję, w szczególności przez wskazanie **znaków towarowych, patentów lub pochodzenia, źródła lub szczególnego procesu**, który charakteryzuje produkty lub usługi dostarczane przez konkretnego wykonawcę, jeżeli mogłoby to doprowadzić do uprzywilejowania lub wyeliminowania niektórych wykonawców lub produktów.
 - Wyjątek - jeżeli:
 - zamawiający nie może opisać przedmiotu zamówienia w wystarczająco precyzyjny i zrozumiały sposób,
 - a wskazaniu takiemu towarzyszą wyrazy „lub równoważny”,
 - zamawiający wskaże w opisie przedmiotu zamówienia kryteria stosowane w celu oceny równoważności.
- Zamawiający może określić w opisie przedmiotu zamówienia konieczność przeniesienia praw własności intelektualnej lub udzielenia licencji.

Opis przedmiotu zamówienia

- **Przedmiot zamówienia opisuje się, z uwzględnieniem odrębnych przepisów, w jeden z następujących sposobów przez:**
 - określenie wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, w tym wymagań środowiskowych, pod warunkiem że podane parametry są dostatecznie precyzyjne, aby umożliwić wykonawcom ustalenie przedmiotu zamówienia, a zamawiającemu udzielenie zamówienia;
 - odniesienie się do wymaganych cech materiału, produktu lub usługi, o których mowa w art. 102, oraz, w kolejności preferencji do norm, specyfikacji technicznych i ocen technicznych zgodnie z art. 101 PZP
 - odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych oraz przez odniesienie do wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności w zakresie wybranych cech;
 - odniesienie do kategorii wymagań dotyczących wydajności lub funkcjonalności, i przez odniesienie do norm, europejskich ocen technicznych, specyfikacji technicznych i systemów referencji technicznych stanowiących środek domniemania zgodności z tego rodzaju wymaganiami dotyczącymi wydajności lub funkcjonalności.

Opis przedmiotu zamówienia

- Zamówienia na roboty budowlane opisuje się za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych.
- Jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą programu funkcjonalno-użytkowego.
- Program funkcjonalno-użytkowy obejmuje opis zadania budowlanego, w którym podaje się przeznaczenie ukończonych robót budowlanych oraz stawiane im wymagania techniczne, ekonomiczne, architektoniczne, materiałowe i funkcjonalne.

Opis przedmiotu zamówienia

- OPZ na wykonanie robót budowlanych (wybudowanie obiektu):
 - dokumentacja projektowa oraz
 - specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych
- Dokumentacja projektowa:
 - **Gdy wymagane jest pozwolenie na budowę**
 - projekt budowlany w zakresie uwzględniającym specyfikę robót budowlanych;
 - projekty wykonawcze;
 - przedmiar robót;
 - informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, jeśli jest wymagana.
 - **Gdy nie jest wymagane pozwolenia na budowę**
 - plany, rysunki lub inne dokumenty umożliwiające jednoznaczne określenie rodzaju i zakresu robót budowlanych podstawowych oraz uwarunkowań i dokładnej lokalizacji robót;
 - przedmiar robót;
 - projekty, pozwolenia, uzgodnienia i opinie wymagane odrębnymi przepisami.

Przedmiotowe środki dowodowe

- Zamawiający może żądać przedmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie, że oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane spełniają określone przez zamawiającego wymagania, cechy lub kryteria, jeżeli są one niezbędne do przeprowadzenia postępowania.
- Zamawiający wskazuje wymagane przedmiotowe środki dowodowe w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.
- Zamawiający żąda przedmiotowych środków dowodowych proporcjonalnych do przedmiotu zamówienia i związanych z przedmiotem zamówienia.
- Żądanie przedmiotowych środków dowodowych nie może ograniczać uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców. Zamawiający akceptuje równoważne przedmiotowe środki dowodowe, jeśli potwierdzają, że oferowane dostawy, usługi lub roboty budowlane spełniają określone przez zamawiającego wymagania, cechy lub kryteria.
- Etykiety i certyfikaty jako przedmiotowe środki dowodowe.

Przedmiotowe środki dowodowe

- Jeżeli zamawiający żąda złożenia przedmiotowych środków dowodowych, wykonawca składa je wraz z ofertą.
- Jeżeli wykonawca **nie złożył** przedmiotowych środków dowodowych lub złożone przedmiotowe środki dowodowe są **niekompletne**, zamawiający **wzywa do ich złożenia lub uzupełnienia** w wyznaczonym terminie, o ile przewidział to w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.
 - Nie dotyczy sytuacji gdy:
 - przedmiotowy środek dowodowy służy potwierdzeniu zgodności z cechami lub kryteriami określonymi w opisie kryteriów oceny ofert lub,
 - pomimo złożenia przedmiotowego środka dowodowego, oferta podlega odrzuceniu albo zachodzą przesłanki unieważnienia postępowania.
- Zamawiający może żądać od wykonawców wyjaśnień dotyczących treści przedmiotowych środków dowodowych.

Szacowanie wartości zamówienia

- Podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług, ustalone z należytą starannością;
- Zamawiający nie może, w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy:
 - zaniżać wartości zamówienia lub konkursu, lub
 - wybierać sposobu obliczania wartości zamówienia.
- Zamawiający nie może dzielić zamówienia na odrębne zamówienia, jeżeli prowadzi to do niestosowania przepisów ustawy, **chyba że jest to uzasadnione obiektywnymi przyczynami.**
- Jeżeli zamawiający planuje udzielić zamówienia na roboty budowlane lub usługi:
 - w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego postępowania, lub
 - dopuszcza możliwość składania ofert częściowych, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia

Szacowanie wartości zamówienia

- W przypadku zamówień udzielanych w częściach, do udzielenia zamówienia na daną część zamawiający może stosować przepisy ustawy właściwe dla wartości tej części zamówienia, jeżeli:
 - jej wartość jest mniejsza niż wyrażona w złotych równowartość kwoty:
 - 80 000 euro dla dostaw lub usług oraz
 - 1 000 000 euro dla robót budowlanych,pod warunkiem że łączna wartość tych części wynosi nie więcej niż 20% wartości zamówienia.
- Przy ustaleniu wartości zamówienia uwzględnia się największy możliwy zakres tego zamówienia z uwzględnieniem opcji oraz wznowień oraz tzw. zamówień powtarzających się (udzielnych w zamówieniu z wolnej ręki);
- Ustalenia wartości zamówienia dokonuje się nie wcześniej niż:
 - 3 miesiące przed dniem wszczęcia postępowania - dostawy lub usługi, oraz
 - 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania - roboty budowlane,**w przypadku zamówień udzielanych w częściach powyższe terminy odnoszą się do wszczęcia pierwszego z postępowań.**
- Jeżeli po ustaleniu wartości nastąpiła zmiana okoliczności mających wpływ na dokonane ustalenie, zamawiający przed wszczęciem postępowania dokonuje zmiany wartości.

Szacowanie wartości zamówienia

- **Wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie:**
 - kosztorysu inwestorskiego sporządzanego:
 - na podstawie dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót albo
 - na podstawie planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym,
jeżeli przedmiotem zamówienia jest wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy Prawo budowlane;
 - planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy Prawo budowlane.
- **Rozporządzenie: - przepisy przejściowe:**
 - Art. 97 Dotychczasowe przepisy wykonawcze, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie nowej PZP, nie dłużej jednak niż przez okres 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Warunki udziału w postępowaniu

- Zamawiający określa warunki udziału w postępowaniu w sposób **proporcjonalny** do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiającą ocenę zdolności wykonawcy do należytego wykonania zamówienia, w szczególności wyrażając je **jako minimalne poziomy zdolności**.
- Warunki udziału w postępowaniu mogą dotyczyć:
 - zdolności do występowania w obrocie gospodarczym;
 - uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej, o ile wynika to z odrębnych przepisów;
 - sytuacji ekonomicznej lub finansowej;
 - zdolności technicznej lub zawodowej.

Warunki udziału w postępowaniu

- W odniesieniu do warunku dotyczącego **zdolności do występowania w obrocie gospodarczym** zamawiający może wymagać, aby wykonawcy prowadzący działalność gospodarczą lub zawodową byli wpisani do jednego z rejestrów zawodowych lub handlowych prowadzonych w kraju, w którym mają siedzibę lub miejsce zamieszkania.
- W odniesieniu do **uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej** zamawiający może w postępowaniu o udzielenie zamówienia wymagać udowodnienia posiadania:
 - odpowiedniego zezwolenia, licencji, koncesji lub wpisu do rejestru działalności regulowanej lub
 - odpowiedniego zezwolenia, licencji, koncesji lub wpisu do rejestru działalności regulowanej, jeżeli ich posiadanie jest niezbędne do świadczenia określonych usług w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania, lub
 - statusu członka danej organizacji, jeżeli członkostwo w tej organizacji jest niezbędne do świadczenia określonych usług w kraju, w którym wykonawca ma siedzibę lub miejsce zamieszkania.

Warunki udziału w postępowaniu

- W odniesieniu do **sytuacji finansowej lub ekonomicznej** zamawiający może określić warunki, które zapewnią posiadanie przez wykonawców zdolności ekonomicznej lub finansowej niezbędnej do realizacji zamówienia. W tym celu zamawiający może wymagać w szczególności:
 - aby wykonawcy posiadali określone minimalne roczne przychody, w tym określone minimalne roczne przychody w zakresie działalności objętej zamówieniem (do dwukrotności wartości zamówienia; z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków odnoszących się do przedmiotu zamówienia lub sposobu jego realizacji);
 - aby wykonawcy przedstawili informacje na temat ich rocznych sprawozdań finansowych wykazujących w szczególności stosunek aktywów do zobowiązań (przejrzyste i obiektywne metody i kryteria takiego uwzględnienia);
 - posiadania przez wykonawcę odpowiedniego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej;
 - posiadania przez wykonawcę określonej zdolności kredytowej lub środków finansowych.
- Zamówienie podzielone na części.

Warunki udziału w postępowaniu

- W odniesieniu do **zdolności technicznej lub zawodowej** zamawiający może określić warunki dotyczące:
 - niezbędnego wykształcenia,
 - kwalifikacji zawodowych,
 - doświadczenia,
 - potencjału technicznegowykonawcy lub osób skierowanych przez wykonawcę do realizacji zamówienia, umożliwiające realizację zamówienia na odpowiednim poziomie jakości.
- aby wykonawcy spełniali wymagania odpowiednich norm zarządzania jakością, w tym w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych, oraz systemów lub norm zarządzania środowiskowego, wskazanych przez zamawiającego w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia.
- Oceniając zdolność techniczną lub zawodową, zamawiający może, na każdym etapie postępowania, uznać, że wykonawca nie posiada wymaganych zdolności, jeżeli posiadanie przez wykonawcę sprzecznych interesów, w szczególności zaangażowanie zasobów technicznych lub zawodowych wykonawcy w inne przedsięwzięcia gospodarcze wykonawcy może mieć negatywny wpływ na realizację zamówienia.

Warunki udziału w postępowaniu

- Zamawiający może określić szczególny, obiektywnie uzasadniony, sposób spełniania przez **wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia** warunków udziału w postępowaniu, jeżeli jest to uzasadnione charakterem zamówienia i jest proporcjonalne.
 - Warunek dotyczący **uprawnień do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej** jest spełniony, jeżeli co najmniej jeden z wykonawców wspólnie ubiegających się o udzielenie zamówienia posiada uprawnienia do prowadzenia określonej działalności gospodarczej lub zawodowej i zrealizuje roboty budowlane, dostawy lub usługi, do których realizacji te uprawnienia są wymagane.
 - W odniesieniu do warunków dotyczących **wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia** wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia mogą polegać na zdolnościach tych z wykonawców, którzy wykonują roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.
- Wykonawcy wspólnie ubiegający się o udzielenie zamówienia dołączają odpowiednio do wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo do oferty oświadczenie, z którego wynika, które roboty budowlane, dostawy lub usługi wykonają poszczególni wykonawcy.

Udostępnianie zasobów

- Wykonawca może w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, w stosownych sytuacjach oraz w odniesieniu do konkretnego zamówienia, lub jego części, **polegać na zdolnościach technicznych lub zawodowych lub sytuacji finansowej lub ekonomicznej podmiotów udostępniających zasoby**, niezależnie od charakteru prawnego łączących go z nimi stosunków prawnych.
 - W odniesieniu do warunków dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia wykonawcy mogą polegać na zdolnościach podmiotów udostępniających zasoby, jeśli podmioty te wykonają roboty budowlane lub usługi, do realizacji których te zdolności są wymagane.
 - Wykonawca, który polega na zdolnościach lub sytuacji podmiotów udostępniających zasoby, składa, wraz z wnioskiem o dopuszczenie do udziału w postępowaniu albo odpowiednio wraz z ofertą, zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby do oddania mu do dyspozycji niezbędnych zasobów na potrzeby realizacji danego zamówienia lub inny podmiotowy środek dowodowy potwierdzający, że wykonawca realizując zamówienie, będzie dysponował niezbędnymi zasobami tych podmiotów.

Udostępnianie zasobów

- **Zobowiązanie podmiotu udostępniającego zasoby**, potwierdza, że stosunek łączący wykonawcę z podmiotami udostępniającymi zasoby gwarantuje rzeczywisty dostęp do tych zasobów oraz określa w szczególności:
 - zakres dostępnych wykonawcy zasobów podmiotu udostępniającego zasoby;
 - sposób i okres udostępnienia wykonawcy i wykorzystania przez niego zasobów podmiotu udostępniającego te zasoby przy wykonywaniu zamówienia;
 - czy i w jakim zakresie podmiot udostępniający zasoby, na zdolnościach którego wykonawca polega w odniesieniu do warunków udziału w postępowaniu dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych lub doświadczenia, zrealizuje roboty budowlane lub usługi, których wskazane zdolności dotyczą.
- Zamawiający ocenia, czy udostępniane wykonawcy przez podmioty udostępniające zasoby, pozwalają na wykazanie przez wykonawcę spełnienia warunków udziału w postępowaniu oraz, jeżeli to dotyczy, kryteriów selekcji, a także **bada, czy nie zachodzą wobec tego podmiotu podstawy wykluczenia, które zostały przewidziane względem wykonawcy.**
- Jeżeli zdolności techniczne lub zawodowe, sytuacja ekonomiczna lub finansowa podmiotu udostępniającego zasoby **nie potwierdzają spełnienia przez wykonawcę warunków** udziału w postępowaniu **lub zachodzą wobec tego podmiotu podstawy wykluczenia**, zamawiający żąda, aby wykonawca w terminie określonym przez zamawiającego:
 - **zastąpił ten podmiot innym podmiotem** lub podmiotami albo
 - wykazał, że samodzielnie spełnia warunki udziału w postępowaniu.

Obligatoryjne podstawy wykluczenia

- Zamawiający wyklucza wykonawcę :
 - jeżeli osobę fizyczną, urzędującego członka jego organu zarządzającego lub nadzorczego, wspólnika spółki w spółce jawnej lub partnerskiej albo komplementariusza w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej lub prokurenta **prawomocnie skazano za określone przestępstwo**;
 - wobec którego wydano prawomocny wyrok sądu lub ostateczną decyzję administracyjną **o zaleganiu z uiszczeniem podatków**, opłat lub składek na ubezpieczenie społeczne lub zdrowotne, chyba że dokonał płatności należnych podatków, opłat lub składek wraz z odsetkami lub grzywnami lub zawarł wiążące porozumienie w sprawie spłaty tych należności;
 - wobec którego prawomocnie orzeczono **zakaz ubiegania się o zamówienia publiczne**;
 - jeżeli zamawiający może stwierdzić, na podstawie wiarygodnych przesłanek, że wykonawca **zawarł z innymi wykonawcami porozumienie mające na celu zakłócenie konkurencji**, w szczególności jeżeli **należąc do tej samej grupy kapitałowej** w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, złożyli odrębne oferty, oferty częściowe lub wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, chyba że wykażą, że przygotowali te oferty lub wnioski niezależnie od siebie;

Obligatoryjne podstawy wykluczenia

- Zamawiający wyklucza wykonawcę :
 - jeżeli, w przypadkach, o których mowa w art. 85 ust. 1, doszło do **zakłócenia konkurencji wynikającego z wcześniejszego zaangażowania** tego wykonawcy lub podmiotu, który należy z wykonawcą do tej samej grupy kapitałowej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, chyba że spowodowane tym zakłócenie konkurencji może być wyeliminowane w inny sposób niż przez wykluczenie wykonawcy z udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia.
- Z postępowania o udzielenie zamówienia, w przypadku zamówienia o wartości równej lub przekraczającej wyrażoną w złotych równowartość kwoty dla robót budowlanych - 20 000 000 euro, a dla dostaw lub usług - 10 000 000 euro, wyklucza się wykonawcę, który udaremnia lub utrudnia stwierdzenie przestępnego pochodzenia pieniędzy lub ukrywa ich pochodzenie, w związku z brakiem możliwości ustalenia beneficjenta rzeczywistego, w rozumieniu art. 2 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2019 r. poz. 1115, 1520, 1655 i 1798).

Fakultatywne podstawy wykluczenia

- **Z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę:**
 - który naruszył obowiązki dotyczące płatności podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne;
 - który naruszył obowiązki w dziedzinie ochrony środowiska, prawa socjalnego lub prawa pracy:
 - skazany prawomocnie za przestępstwo przeciwko środowisku lub za przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową,
 - prawomocnie ukaranego za wykroczenie przeciwko prawom pracownika lub wykroczenie przeciwko środowisku, jeżeli za jego popełnienie wymierzono karę aresztu, ograniczenia wolności lub karę grzywny,
 - wydano ostateczną decyzję administracyjną o naruszeniu obowiązków wynikających z prawa ochrony środowiska, prawa pracy lub przepisów o zabezpieczeniu społecznym, jeżeli wymierzono tą decyzją karę pieniężną;
- w stosunku do którego otwarto likwidację, ogłoszono upadłość

Fakultatywne podstawy wykluczenia

- **Z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę:**
 - który w sposób zawiniony poważnie naruszył obowiązki zawodowe, co podważa jego uczciwość, w szczególności gdy wykonawca w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa nie wykonał lub nienależycie wykonał zamówienie, co zamawiający jest w stanie wykazać za pomocą stosownych dowodów;
 - jeżeli występuje konflikt interesów w rozumieniu art. 56 ust. 2, którego nie można skutecznie wyeliminować w inny sposób niż przez wykluczenie wykonawcy;
 - który, z przyczyn leżących po jego stronie, w znacznym stopniu lub zakresie nie wykonał lub nienależycie wykonał albo długotrwale nienależycie wykonywał istotne zobowiązanie wynikające z wcześniejszej umowy w sprawie zamówienia publicznego lub umowy koncesji, co doprowadziło do wypowiedzenia lub odstąpienia od umowy, odszkodowania, wykonania zastępczego lub realizacji uprawnień z tytułu rękojmi za wady;

Fakultatywne podstawy wykluczenia

- **Z postępowania o udzielenie zamówienia zamawiający może wykluczyć wykonawcę:**
 - który w wyniku zamierzonego działania lub rażącego niedbalstwa wprowadził zamawiającego w błąd przy przedstawianiu informacji, że nie podlega wykluczeniu, spełnia warunki udziału w postępowaniu lub kryteria selekcji, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia, lub który zataił te informacje lub nie jest w stanie przedstawić wymaganych podmiotowych środków dowodowych;
 - który bezprawnie wpływał lub próbował wpływać na czynności zamawiającego lub próbował pozyskać lub pozyskał informacje poufne, mogące dać mu przewagę w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
 - który w wyniku lekkomyślności lub niedbalstwa przedstawił informacje wprowadzające w błąd, co mogło mieć istotny wpływ na decyzje podejmowane przez zamawiającego w postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Fakultatywne podstawy wykluczenia

- Jeżeli zamawiający przewiduje wykluczenie wykonawcy na podstawie ust. 1, wskazuje podstawy wykluczenia w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia.
- W przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 1-5 lub 7, zamawiający może nie wykluczać wykonawcy, jeżeli wykluczenie byłoby w sposób oczywisty nieproporcjonalne, w szczególności gdy kwota zaległych podatków lub składek na ubezpieczenie społeczne jest niewielka albo sytuacja ekonomiczna lub finansowa wykonawcy, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, jest wystarczająca do wykonania zamówienia.

Samoczyszczenie

- Wykonawca może zostać wykluczony przez zamawiającego na każdym etapie postępowania o udzielenie zamówienia.
- Wykonawca **nie podlega wykluczeniu** w okolicznościach określonych w art. 108 ust. 1 pkt 1, 2 i 5 lub art. 109 ust. 1 pkt 2-5 i 7-10, jeżeli udowodni zamawiającemu, że spełnił łącznie następujące przesłanki:
 - naprawił lub zobowiązał się do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, wykroczeniem lub swoim nieprawidłowym postępowaniem, w tym poprzez zadośćuczynienie pieniężne;
 - wyczerpująco wyjaśnił fakty i okoliczności związane z przestępstwem, wykroczeniem lub swoim nieprawidłowym postępowaniem oraz spowodowanymi przez nie szkodami, aktywnie współpracując odpowiednio z właściwymi organami, w tym organami ścigania, lub zamawiającym;

Samoczyszczenie

- podjął konkretne środki techniczne, organizacyjne i kadrowe, odpowiednie dla zapobiegania dalszym przestępstwom, wykroczeniom lub nieprawidłowemu postępowaniu, w szczególności:
 - zerwał wszelkie powiązania z osobami lub podmiotami odpowiedzialnymi za nieprawidłowe postępowanie wykonawcy,
 - zreorganizował personel,
 - wdrożył system sprawozdawczości i kontroli,
 - utworzył struktury audytu wewnętrznego do monitorowania przestrzegania przepisów, wewnętrznych regulacji lub standardów,
 - wprowadził wewnętrzne regulacje dotyczące odpowiedzialności i odszkodowań za nieprzestrzeganie przepisów, wewnętrznych regulacji lub standardów.

Zamawiający ocenia, czy podjęte przez wykonawcę czynności, są wystarczające do wykazania jego rzetelności, uwzględniając wagę i szczególne okoliczności czynu wykonawcy. Jeżeli nie są - zamawiający wyklucza wykonawcę.

Podmiotowe środki dowodowe

- **W postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający:**
 - żąda podmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie braku podstaw wykluczenia;
 - może żądać podmiotowych środków dowodowych na potwierdzenie spełniania warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji.
- Do oferty wykonawca dołącza **oświadczenie** o niepodleganiu wykluczeniu, spełnianiu warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, w zakresie wskazanym przez zamawiającego (oświadczenie własne lub JEDZ);
- Oświadczenie to stanowi dowód potwierdzający brak podstaw wykluczenia, spełnianie warunków udziału w postępowaniu lub kryteriów selekcji, odpowiednio **na dzień składania ofert, tymczasowo zastępujący wymagane przez zamawiającego podmiotowe środki dowodowe**

Podmiotowe środki dowodowe

- Zamawiający przed wyborem najkorzystniejszej oferty wzywa wykonawcę, którego oferta została najwyżej oceniona, do złożenia w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż 10 dni / 5 dni, aktualnych na dzień złożenia podmiotowych środków dowodowych.
- Jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia odpowiedniego przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia, zamawiający może na każdym etapie postępowania, w tym na etapie składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub niezwłocznie po ich złożeniu, wezwać wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych aktualnych na dzień ich złożenia.
- Jeżeli zachodzą uzasadnione podstawy do uznania, że złożone uprzednio podmiotowe środki dowodowe nie są już aktualne, zamawiający może w każdym czasie wezwać wykonawcę lub wykonawców do złożenia wszystkich lub niektórych podmiotowych środków dowodowych aktualnych na dzień ich złożenia.

Podmiotowe środki dowodowe

- Jeżeli wykonawca nie złożył oświadczenia wstępnego, podmiotowych środków dowodowych, innych dokumentów lub oświadczeń składanych w postępowaniu lub są one niekompletne lub zawierają błędy, zamawiający wzywa wykonawcę odpowiednio do ich złożenia, poprawienia lub uzupełnienia w wyznaczonym terminie, chyba że:
 - oferta wykonawcy podlegają odrzuceniu bez względu na ich złożenie, uzupełnienie lub poprawienie lub
 - zachodzą przesłanki unieważnienia postępowania.
- Zamawiający może żądać od wykonawców wyjaśnień dotyczących treści oświadczenia, podmiotowych środków dowodowych lub innych dokumentów lub oświadczeń składanych w postępowaniu.
- Jeżeli złożone przez wykonawcę oświadczenie, lub podmiotowe środki dowodowe budzą wątpliwości zamawiającego, może on zwrócić się bezpośrednio do podmiotu, który jest w posiadaniu informacji lub dokumentów istotnych w tym zakresie.

Tryby udzielania zamówień

Tryby w postępowaniu powyżej progów:

- przetargu nieograniczonego;
- przetargu ograniczonego;
- negocjacji z ogłoszeniem;
- dialogu konkurencyjnego;
- partnerstwa innowacyjnego;
- negocjacji bez ogłoszenia;
- zamówienia z wolnej ręki.

Tryby w postępowaniu poniżej progów

- Tryb podstawowy.
- Partnerstwo innowacyjne.
- Negocjacje bez ogłoszenia.
- Zamówienie z wolnej ręki.

- **Jaki tryb dla robót budowlanych, kiedy i dlaczego**

Moment wszczęcia postępowania

Zamawiający wszczyna postępowanie o udzielenie zamówienia przez przekazanie:

- **ogłoszenia o zamówieniu Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej**, w przypadku trybu przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego, negocjacji z ogłoszeniem, dialogu konkurencyjnego albo partnerstwa innowacyjnego;
- **zaproszenia do negocjacji**, w przypadku trybu negocjacji bez ogłoszenia albo zamówienia z wolnej ręki.

Zamawiający może, po opublikowaniu ogłoszenia, **bezpośrednio poinformować** o wszczęciu postępowania o udzielenie zamówienia znanych sobie wykonawców, którzy w ramach prowadzonej działalności świadczą usługi, dostawy lub roboty budowlane będące przedmiotem zamówienia.

Przetarg nieograniczony

Przetarg nieograniczony to tryb udzielenia zamówienia, w którym w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy zainteresowani wykonawcy.

Publikacja ogłoszeń

Publikacja specyfikacji warunków zamówienia

Zasady ograniczenia dostępności dokumentów

Przetarg nieograniczony

Wyjaśnianie treści SWZ:

Wykonawca może zwrócić się do zamawiającego z wnioskiem o wyjaśnienie treści SWZ.

Termin „zadawania pytań” do SWZ - odpowiednio 14 albo 7 dni przed upływem terminu składania ofert

Przedłużenie terminu składania ofert nie wpływa na bieg terminu składania wniosku o wyjaśnienie treści SWZ

Termin „udzielania odpowiedzi” - niezwłocznie, jednak nie później niż na 6 dni (4 dni – pilna potrzeba udzielenia zamówienia) przed upływem terminu składania ofert

Jeżeli zamawiający nie udzieli wyjaśnień w terminach **przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny do zapoznania się** wszystkich zainteresowanych wykonawców z wyjaśnieniami niezbędnymi do należytego przygotowania i złożenia ofert.

W przypadku gdy wniosek o wyjaśnienie treści SWZ nie wpłynął w terminie zamawiający nie ma obowiązku udzielania wyjaśnień SWZ oraz obowiązku przedłużenia terminu składania ofert.

Treść zapytań wraz z wyjaśnieniami zamawiający **udostępnia na stronie internetowej** prowadzonego postępowania, bez ujawniania źródła zapytania.

Przetarg nieograniczony

W uzasadnionych przypadkach zamawiający może przed upływem terminu składania ofert zmienić treść SWZ (udostępniając na stronie internetowej prowadzonego postępowania).

W przypadku gdy zmiana treści SWZ prowadzi do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu, zamawiający przekazuje Urzędowi Publikacji Unii Europejskiej ogłoszenie zmieniające

- udostępnienie zmiany treści SWZ na stronie internetowej prowadzonego postępowania nie może nastąpić przed publikacją ogłoszenia (z wyjątkiem przypadku gdy zamawiający nie został powiadomiony o publikacji w terminie 48 godzin od potwierdzenia przez Urząd Publikacji Unii Europejskiej otrzymania tego ogłoszenia)
- W przypadku gdy zmiany treści SWZ są istotne dla sporządzenia oferty lub wymagają od wykonawców dodatkowego czasu na zapoznanie się ze zmianą SWZ i przygotowanie ofert, zamawiający przedłuża termin składania ofert o czas niezbędny na zapoznanie się ze zmianą SWZ i przygotowanie oferty.

W przypadku gdy zmiany treści SWZ prowadziłyby do istotnej zmiany charakteru zamówienia w szczególności do znacznej zmiany zakresu zamówienia, zamawiający unieważnia postępowanie na podstawie art. 256.

Przetarg nieograniczony

- Termin składania ofert 35/ 30 /15
- Procedura odwrócona
- Składania ofert
- Termin związania ofertą
- Otwarcie ofert

Przetarg nieograniczony / tryb podstawowy

- Długość terminu związania ofertą:

Wartość zamówienia	Termin związania ofertą nie dłuższy niż	Zamawiający może wezwać do przedłużenia o
mniejsza niż progi unijne	30 dni	30 dni
równa lub większa niż progi unijne	90 dni	60 dni
Równa lub większa niż: <ul style="list-style-type: none">• 20 000 000 euro dla robót budowlanych• 10 000 000 euro dla dostaw lub usług	120 dni	60 dni

- od dnia upływu terminu składania ofert, przy czym pierwszym dniem terminu związania ofertą jest dzień, w którym upływa termin składania ofert.
- Określenie terminu związania przez wskazanie daty.

Przetarg nieograniczony – ocena ofert

- Ocena ofert:
 - Wyjaśnianie treści oferty,
 - Poprawianie omyłek,
 - Wyjaśnianie rażąco niskiej ceny albo kosztu (RNC)
 - Doliczenie kwoty podatku VAT do ceny przedstawionej w ofercie

Odrzucenie oferty

- Odrzucenie oferty:
 - została złożona po terminie składania ofert;
 - została złożona przez wykonawcę:
 - podlegającego wykluczeniu z postępowania lub
 - niespełniającego warunków udziału w postępowaniu, lub
 - który nie złożył w przewidzianym terminie oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, lub podmiotowego środka dowodowego, potwierdzających brak podstaw wykluczenia lub spełnianie warunków udziału w postępowaniu, przedmiotowego środka dowodowego, lub innych dokumentów lub oświadczeń;
 - jest niezgodna z przepisami ustawy;
 - jest nieważna na podstawie odrębnych przepisów;
 - jej treść jest niezgodna z warunkami zamówienia;

Odrzucenie oferty

- Odrzucenie oferty:
 - nie została sporządzona lub przekazana w sposób zgodny z wymaganiami technicznymi oraz organizacyjnymi sporządzania lub przekazywania ofert przy użyciu środków komunikacji elektronicznej określonymi przez zamawiającego;
 - została złożona w warunkach czynu nieuczciwej konkurencji w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji;
 - zawiera rażąco niską cenę lub koszt w stosunku do przedmiotu zamówienia;
 - została złożona przez wykonawcę niezaproszonego do składania ofert;
 - zawiera błędy w obliczeniu ceny lub kosztu;
 - wykonawca w wyznaczonym terminie zakwestionował poprawienie omyłki, o której mowa w art. 223 ust. 2 pkt 3;
 - wykonawca nie wyraził pisemnej zgody na przedłużenie terminu związania ofertą;
 - wykonawca nie wyraził pisemnej zgody na wybór jego oferty po upływie terminu związania ofertą;

Odrzucenie oferty

- Odrzucenie oferty:
 - wykonawca nie wniósł wadium, lub wniósł w sposób nieprawidłowy lub nie utrzymywał wadium nieprzerwanie do upływu terminu związania ofertą lub złożył wnioski o zwrot wadium w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2 pkt 3;
 - oferta wariantowa nie została złożona lub nie spełnia minimalnych wymagań określonych przez zamawiającego, jeśli była wymagana;
 - jej przyjęcie naruszałoby bezpieczeństwo publiczne lub istotny interes bezpieczeństwa państwa, a tego bezpieczeństwa lub interesu nie można zagwarantować w inny sposób;
 - obejmuje ona urządzenia informatyczne lub oprogramowanie wskazane w rekomendacji, o której mowa w art. 33 ust. 4 o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa stwierdzającej ich negatywny wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub bezpieczeństwo narodowe;
 - została złożona bez odbycia wizji lokalnej lub bez sprawdzenia dokumentów niezbędnych do realizacji zamówienia dostępnych na miejscu u zamawiającego, w przypadku gdy zamawiający tego wymagał w dokumentach zamówienia.

Wybór oferty i zakończenie postępowania

- Informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty
- Zakończenie postępowania:
 - zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego albo
 - unieważnienie postępowania.

Tryby poniżej progów unijnych

- Tryb podstawowy.
- Partnerstwo innowacyjne.
- Negocjacje bez ogłoszenia.
- Zamówienie z wolnej ręki.
- *Omówienie przebiegu postępowania w trybie podstawowym*

Umowa w sprawie zamówienia

Zasada współdziałania zamawiającego i wykonawcy przy wykonaniu umowy w sprawie zamówienia publicznego w celu należytej realizacji zamówienia;

Forma umowy: forma pisemna pod rygorem nieważności, chyba że przepisy odrębne wymagają formy szczególnej;

Tzw. klauzule abuzywne: Projektowane postanowienia umowy nie mogą przewidywać:

- odpowiedzialności wykonawcy za opóźnienie, chyba że jest to uzasadnione okolicznościami lub zakresem zamówienia;
- naliczania kar umownych za zachowanie wykonawcy niezwiązane bezpośrednio lub pośrednio z przedmiotem umowy lub jej prawidłowym wykonaniem;
- odpowiedzialności wykonawcy za okoliczności, za które wyłączną odpowiedzialność ponosi zamawiający;
- możliwości ograniczenia zakresu zamówienia przez zamawiającego bez wskazania minimalnej wartości lub wielkości świadczenia stron.

Umowa w sprawie zamówienia

Umowę zawiera się **na czas oznaczony**.

Na okres dłuższy niż 4 lata można zawrzeć umowę, której przedmiotem są świadczenia powtarzające się lub ciągłe, jeżeli:

- wykonanie zamówienia w dłuższym okresie spowoduje oszczędności kosztów realizacji zamówienia w stosunku do okresu czteroletniego lub
- jest to uzasadnione zdolnościami płatniczymi zamawiającego lub zakresem planowanych nakładów oraz okresem niezbędnym do ich spłaty.

Na czas nieoznaczony może być zawierana umowa, której przedmiotem są:

- dostawy wody za pomocą sieci wodno-kanalizacyjnej lub odprowadzanie ścieków do takiej sieci;
- dostawy gazu z sieci gazowej;
- dostawy ciepła z sieci ciepłowniczej;
- dostawy licencji na oprogramowanie komputerowe;
- usługi przesyłowe lub dystrybucyjne energii elektrycznej lub gazu ziemnego.

Umowa w sprawie zamówienia

Umowa zawiera postanowienia określające w szczególności:

- **planowany termin zakończenia** usługi, dostawy lub robót budowlanych, oraz, w razie potrzeby, planowane terminy wykonania poszczególnych ich części, określone w dniach, tygodniach, miesiącach lub latach, chyba że wskazanie daty wykonania umowy jest uzasadnione obiektywną przyczyną;
- **warunki zapłaty wynagrodzenia;**
- **łącną maksymalną wysokość kar umownych**, których mogą dochodzić strony;
- w przypadku umów zawieranych na okres dłuższy niż 12 miesięcy:
 - wysokości kar umownych naliczanych wykonawcy z tytułu braku zapłaty lub nieterminowej zapłaty wynagrodzenia należnego podwykonawcom z tytułu zmiany wysokości wynagrodzenia, o której mowa w art. 439 ust. 5,
 - zasady wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia, w przypadku zmiany: jeżeli zmiany te będą miały wpływ na koszty wykonania zamówienia przez wykonawcę.

Umowa w sprawie zamówienia

Umowa, której przedmiotem są roboty budowlane, zawiera również postanowienia dotyczące:

- obowiązku przedkładania przez wykonawcę projektu umowy o podwykonawstwo oraz poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zawartej umowy o podwykonawstwo, której przedmiotem są roboty budowlane, i jej zmian;
- wskazania terminu na zgłoszenie przez zamawiającego zastrzeżeń do projektu umowy o podwykonawstwo;
- obowiązku przedkładania przez wykonawcę poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii zawartych umów o podwykonawstwo, których przedmiotem są dostawy lub usługi, oraz ich zmian;
- zasad zapłaty wynagrodzenia wykonawcy, uwarunkowanej przedstawieniem przez niego dowodów potwierdzających zapłatę wymagalnego wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom;
- terminu zapłaty wynagrodzenia podwykonawcom lub dalszym podwykonawcom;
- zasad zawierania umów o podwykonawstwo z dalszymi podwykonawcami;
- (...)

Przedkładający może poświadczyć za zgodność z oryginałem kopię umowy o podwykonawstwo.

Umowa w sprawie zamówienia

W przypadku umowy, której przedmiotem są roboty budowlane lub usługi, przewidującej wymagania określone w art. 95 ust. 1 (**zatrudnienie na podstawie umowy o pracę**), w jej treści zawiera się:

- postanowienia dotyczące sposobu dokumentowania zatrudnienia oraz
- kontroli spełniania przez wykonawcę lub podwykonawcę wymagań dotyczących zatrudnienia oraz
- postanowienia dotyczące sankcji z tytułu niespełnienia wymagań.

W celu weryfikacji zatrudniania, umowa przewiduje możliwość żądania przez zamawiającego w szczególności:

- oświadczenia zatrudnionego pracownika,
 - oświadczenia wykonawcy lub podwykonawcy o zatrudnieniu pracownika na podstawie umowy o pracę,
 - poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii umowy o pracę zatrudnionego pracownika,
 - innych dokumentów
- zawierających informacje, w tym dane osobowe, niezbędne do weryfikacji zatrudnienia, w szczególności imię i nazwisko pracownika, datę zawarcia umowy o pracę, rodzaj umowy o pracę i zakres obowiązków pracownika.

Umowa w sprawie zamówienia

Umowa, której przedmiotem są roboty budowlane lub usługi, zawarta na okres dłuższy niż 12 miesięcy, zawiera postanowienia dotyczące **zasad wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcy**, w przypadku zmiany ceny materiałów lub kosztów związanych z realizacją zamówienia.

•W umowie określa się:

- poziom zmiany ceny materiałów lub kosztów, uprawniający strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia oraz początkowy termin ustalenia zmiany wynagrodzenia;
- sposób ustalania zmiany wynagrodzenia:
 - z użyciem odesłania do wskaźnika zmiany ceny materiałów lub kosztów, w szczególności wskaźnika ogłaszanego w komunikacie Prezesa GUS lub
 - przez wskazanie innej podstawy, w szczególności wykazu rodzajów materiałów lub kosztów, w przypadku których zmiana ceny uprawnia strony umowy do żądania zmiany wynagrodzenia;
- sposób określenia wpływu zmiany ceny materiałów lub kosztów na koszt wykonania zamówienia oraz określenie okresów, w których może następować zmiana wynagrodzenia wykonawcy;
- maksymalną wartość zmiany wynagrodzenia, jaką dopuszcza zamawiający w efekcie zastosowania postanowień o zasadach wprowadzania zmian wysokości wynagrodzenia.

Umowa w sprawie zamówienia – opcja i zaliczki

Zamawiający **może skorzystać z opcji**, jeżeli przewidział opcję w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia w postaci zrozumiałych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które łącznie spełniają następujące warunki:

- określają rodzaj i maksymalną wartość opcji;
- określają okoliczności skorzystania z opcji;
- nie modyfikują ogólnego charakteru umowy.

Czynności dokonane z naruszeniem ww. zasad podlegają unieważnieniu.

Zamawiający **może udzielić zaliczek** na poczet wykonania zamówienia, jeżeli możliwość taka została przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu lub w dokumentach zamówienia.

Kolejne zaliczki - pod warunkiem że wykonawca wykaże, że wykonał zamówienie w zakresie wartości poprzednio udzielonych zaliczek.

Zabezpieczenie zaliczki

Umowa w sprawie zamówienia – opcja i zaliczki

W przypadku **umów zawieranych na okres dłuższy niż 12 miesięcy** zamawiający:

- płaci wynagrodzenie w częściach, po wykonaniu części umowy, lub
- udziela zaliczki na poczet wykonania zamówienia,.

Zamawiający określa w umowie procent wynagrodzenia wypłacanego za poszczególne części. Procentowa wartość ostatniej części wynagrodzenia nie może wynosić więcej niż 50% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

Zaliczka nie może być mniejsza niż 5% wynagrodzenia należnego wykonawcy.

Zamawiający, w terminie 30 dni od wykonania umowy, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wykonaniu umowy.

Raport z realizacji zamówienia

- Obowiązek sporządzenia, gdy:
 - wydatkowano kwotę wyższą co najmniej o 10% od wartości ceny ofertowej;
 - nałożone kary umowne w wysokości co najmniej 10% wartości ceny ofertowej;
 - wystąpiły opóźnienia w realizacji umowy przekraczające co najmniej 90 / 30 dni;
 - zamawiający lub wykonawca odstąpił od umowy w całości lub w części, albo dokonał jej wypowiedzenia w całości lub w części.
- Raport zawiera:
 - wskazanie kwoty, którą wydatkowano na realizację zamówienia, oraz porównanie jej z kwotą wynikającą z szacowania wartości oraz ceną oferty;
 - wskazanie okoliczności uzasadniających konieczność sporządzenia raportu oraz przyczyn ich wystąpienia;
 - ocenę sposobu wykonania zamówienia, w tym jakości jego wykonania;
 - wnioski co do ewentualnej zmiany sposobu realizacji przyszłych zamówień / określenia przedmiotu zamówienia, z uwzględnieniem celowości, gospodarności i efektywności wydatkowania środków publicznych.
- Zamawiający sporządza raport w terminie miesiąca od dnia:
 - sporządzenia protokołu odbioru lub uznania umowy za wykonaną albo
 - rozwiązania umowy

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy

Zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.

Zabezpieczenie wnosi się przed zawarciem umowy, chyba że ustawa stanowi inaczej lub zamawiający określi inny termin w dokumentach zamówienia.

Formy zabezpieczenia

- według wyboru wykonawcy,
- niektóre za zgodą Zamawiającego,
- Zmiana formy zabezpieczenia - z zachowaniem ciągłości zabezpieczenia i bez zmniejszenia jego wysokości,
- Umowy na okres dłuższy niż rok – można tworzyć z potrąceń (za zgodą zamawiającego / 30% w dniu zawarcia umowy/ pełna wartość do połowy okresu, na który została zawarta umowa)

Jeżeli okres na jaki ma zostać wniesione zabezpieczenie przekracza 5 lat:

- zabezpieczenie w pieniądzu wnosi się na cały ten okres,
- zabezpieczenie w innej formie wnosi się na okres nie krótszy niż 5 lat, z jednoczesnym zobowiązaniem się wykonawcy do przedłużenia zabezpieczenia lub wniesienia nowego zabezpieczenia na kolejne okresy (w braku wniesienia – wypłata z dotychczasowego).

Zabezpieczenie należytego wykonania umowy

Wysokość zabezpieczenia:

- Nieprzekraczająca 5% ceny całkowitej podanej w ofercie albo maksymalnej wartości nominalnej zobowiązania zamawiającego wynikającego z umowy.
- Powyżej 5% - nie większej jednak niż 10% - jeżeli jest to uzasadnione przedmiotem zamówienia lub wystąpieniem ryzyka związanego z realizacją zamówienia, co zamawiający opisał w SWZ lub innych dokumentach zamówienia.

Zamawiający zwraca zabezpieczenie w terminie 30 dni od dnia wykonania zamówienia i uznania przez zamawiającego za należyte wykonane.

Zamawiający może pozostawić na zabezpieczenie roszczeń z tytułu rękojmi za wady **lub gwarancji** kwotę nie przekraczającą 30% zabezpieczenia (zwracana nie później niż w 15. dniu po upływie okresu rękojmi za wady lub gwarancji).

Zamawiający może dokonać **częściowego zwrotu zabezpieczenia** po wykonaniu części zamówienia, jeżeli przewidział taką możliwość w dokumentach zamówienia.

Zmiany umowy

Istotna zmiana zawartej umowy wymaga przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia.

Zmiana umowy jest istotna, jeżeli powoduje, że charakter umowy zmienia się w sposób istotny w stosunku do pierwotnej umowy, w szczególności jeżeli zmiana:

- wprowadza warunki, które gdyby zostały zastosowane w postępowaniu o udzielenie zamówienia, to wzięliby w nim udział lub mogliby wziąć udział inni wykonawcy lub przyjęte zostałyby oferty innej treści;
- narusza równowagę ekonomiczną stron umowy na korzyść wykonawcy, w sposób nieprzewidziany w pierwotnej umowie;
- w sposób znaczny rozszerza albo zmniejsza zakres świadczeń i zobowiązań wynikający z umowy;
- polega na zastąpieniu wykonawcy, któremu zamawiający udzielił zamówienia, nowym wykonawcą w przypadkach innych, niż wskazane w art. 455 ust. 1 pkt 2.

Zmiany umowy

Dopuszczalna jest zmiana umowy bez przeprowadzenia nowego postępowania o udzielenie zamówienia:

- niezależnie od wartości tej zmiany, o ile została **przewidziana w ogłoszeniu o zamówieniu lub dokumentach zamówienia**, w postaci jasnych, precyzyjnych i jednoznacznych postanowień umownych, które mogą obejmować postanowienia dotyczące zasad wprowadzania zmian wysokości ceny, jeżeli spełniają one łącznie następujące warunki:
 - określają rodzaj i zakres zmian,
 - określają warunki wprowadzenia zmian,
 - nie przewidują takich zmian, które modyfikowałyby ogólny charakter umowy;

Inne zmiany

- gdy nowy wykonawca ma zastąpić dotychczasowego wykonawcę;
- jeżeli dotyczy realizacji, **dodatkowych** dostaw, usług lub robót budowlanych, a w przypadku zamówień w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa – usług lub robót budowlanych, których nie uwzględniono w zamówieniu podstawowym, o ile stały się one niezbędne i zostały spełnione łącznie warunki określone w ustawie
- konieczność zmiany umowy spowodowana jest okolicznościami, których zamawiający, działając z należytą starannością, **nie mógł przewidzieć**, o ile zmiana nie modyfikuje ogólnego charakteru umowy a wzrost ceny spowodowany każdą kolejną zmianą nie przekracza 50% wartości pierwotnej umowy
- łączna wartość jest mniejsza niż progi unijne oraz jest niższa niż 10% wartości pierwotnej umowy, w przypadku zamówień na usługi lub dostawy, albo 15%, w przypadku zamówień na roboty budowlane

Najczęściej pojawiające się błędy

Na etapie przygotowania postępowania:

- W opisie przedmiotu zamówienia
- W warunkach udziału
- W kryteriach oceny ofert

Na etapie prowadzenia postępowania

- Żądanie dokumentów i ich uzupełnianie
- Rażąco niska cena / wyjaśnianie treści ofert
- Odrzucenie oferty

W zakresie dokumentowania postępowania

Inne

Dziękuję za uwagę

Adw. Magdalena Falkowska

www.rpo.slaskie.pl